

Raadkamer gevangenhouding minderjarigen

1 ■ 2024

Colofon

- **Missie** JurisDidact streeft ernaar kennis en inzicht bij juristen te verhogen en de ontwikkeling van het professioneel handelen te bevorderen door middel van onafhankelijke, individuele nascholing.
- **PO-punten** 3
- **Geldigheid** U kunt de eindtoets maken zolang deze in uw online persoonlijk dossier staat vermeld.

- **Redactie** Mr. Pieter Dorhout, hoofdredacteur
Prof. mr. dr. Sven Brinkhoff
Mr. drs. Marije Jeltens
Mr. dr. Sander Kole
Mr. dr. Lies Punselie
- **Docent** Mr. Mirthe Docter
- **Uitgever** Igno Ketelaars
- **Vormgeving** Roelof Koster Design, Mildam
- **Foto omslag** Splinter Photography, Job Jonathan Schlingemann

© 2024 JurisDidact, Gorssel
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

- **Bestellingen** De basisprijs van een programma is € 194,50 (excl. btw). Bij gelijktijdige bestelling vanaf 4 programma's geldt korting. Zie hiervoor de website van JurisDidact. JurisDidact legt de gegevens van bestellers vast voor verwerking van de bestelling. De gegevens kunnen door ons worden gebruikt om u te informeren over relevante producten en diensten, tenzij u te kennen hebt gegeven hiertegen bezwaar te hebben.
- **Certificaten** Certificaten worden alleen toegekend aan kopers van losse programma's.
- **Administratie** Bij wijziging van de tenaamstelling en/of het adres verzoeken wij u deze gegevens door te geven aan de klantenservice van JurisDidact: Parallelweg 25, 7213 VT Gorssel.
- **Algemene voorwaarden** Levering en diensten geschieden volgens de Algemene voorwaarden van MOCuitgevers BV, gedeponeed bij de Kamer van Koophandel onder nummer 6469182. Een exemplaar van deze voorwaarden zal op verzoek worden toegezonden. De voorwaarden zijn te raadplegen via www.mocuitgevers.nl.

Inhoud

Inleiding – 5

Pretoets – 7

Blok A

Voorwaarden voorlopige hechtenis minderjarigen

A1 Introductie – 11

A2 Ernstige bezwaren tegen de minderjarige verdachte – 12

A3 Gronden voorlopige hechtenis – 16

A4 Anticipatiegebod – 22

Blok B

Voorlopige hechtenis en schorsing

B1 Bevel voorlopige hechtenis en schorsing – 25

B2 Raadkamerzitting – 33

Antwoorden pretoets en casuïstiek – 38

Afkortingenlijst – 42

Literatuur – 43

Noten – 43

Jurisprudentie – 44

Toetsvragen – 45

Als jeugdstrafrechtadvocaat krijgt u in het kader van de voorlopige hechtenis van een minderjarige cliënt te maken met de raadkamer gevangenhouding. Bij de beslissing of een minderjarige al dan niet langer in voorlopige hechtenis mag worden gehouden, spelen – net als in het volwassenenstrafrecht – de volgende formele vereisten een rol:

- dit is slechts mogelijk in geval van verdenking van een strafbaar feit waarvoor voorlopige hechtenis mag worden bevolen;
- er moet sprake zijn van ernstige bezwaren tegen de minderjarige verdachte;
- er dienen gronden voor de voorlopige hechtenis te zijn;
- het anticipatiegebod moet in acht worden genomen.

Bij het bepalen of de voorlopige hechtenis al dan niet wordt bevolen (of verlengd), wordt in het jeugdstrafrecht niet alleen met voormelde vereisten rekening gehouden. De raadkamer gevangenhouding dient tevens in ogenschouw te nemen dat een minderjarige verdachte niet alleen wordt beschermd door reguliere wet- en regelgeving op strafrechtelijk gebied, maar ook door het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (hierna: IVRK). Uit onderzoek is gebleken dat in de Nederlandse rechtspraak na een toename in de periode tussen 2001 en 2014 steeds vaker werd verwezen naar het IVRK. In de periode tussen september 2014 en september 2019 is alleen bij het personen- en familierecht een toename van het aantal zaken waarin het IVRK een rol speelde geconstateerd. De invloed van dit verdrag is dus voornamelijk zichtbaar in het civiele recht, terwijl de invloed op het strafrecht achterblijft. In het kader van deze cursus zijn voornamelijk de volgende artikelen uit het verdrag van belang: art. 3 (het belang van het kind), art. 37, aanhef en onderdeel b (vrijheidsberoving als ultimum remedium) en art. 40 (kinderen in aanraking met politie en justitie).

Ten slotte biedt het Vierde Boek van het Wetboek van Strafvordering (Sv) in Titel II ‘Strafvordering in zaken betreffende jeugdige personen’ (art. 486-503 Sv), minderjarige verdachten extra bescherming. Art. 493, eerste lid, Sv bepaalt bijvoorbeeld dat de rechtbank die de voorlopige hechtenis van een jeugdige beveelt, in overweging dient te nemen of deze onmiddellijk, dan wel na een bepaalde periode geschorst kan worden. Hierbij wordt rekening gehouden met de belangen en persoonlijke omstandigheden van de minderjarige in kwestie.

Blok A
Blok B

Deze cursus is in de volgende blokken opgedeeld:
Voorwaarden voorlopige hechtenis minderjarigen
Voorlopige hechtenis en schorsing

De cursus behandelt de procedure vanuit zowel theoretisch als praktisch perspectief, met de focus op het proces in de praktijk.

■ **Doelstellingen**

Na het doorlopen van deze juridische nascholing:

- hebt u kennis van de belangrijkste wettelijke bepalingen die zien op de voorlopige hechtenis van minderjarigen;
- hebt u inzicht in de praktische gang van zaken rondom de voorlopige hechtenis van minderjarigen;
- bent u bekend met hetgeen zich afspeelt tijdens de raadkamerzitting.

■ *Opmerking*

Deze nascholing is in twee gedeelten, Blok A en Blok B, door te werken. U zult voor de blokken A en B elk anderhalf uur nodig hebben. Mogelijk beklijft de stof beter als u het programma in twee gedeelten doorwerkt.

■ *Criteria toets*

U slaagt voor de eindtoets als u minimaal 6 van de 10 vragen juist hebt beantwoord. U kunt tweemaal herkansen.

■ *Over de docent*

Mr. Mirthe Docter is strafrechtadvocaat en staat vanuit die hoedanigheid ook minderjarigen bij die in het strafrecht belanden. Zij heeft haar eigen advocatenkantoor en is daarnaast actief voor het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten. Zij schrijft met enige regelmaat cursussen en wetenschappelijke artikelen en geeft sinds september 2024 ook webinars over strafrechtelijke thema's.

Dankwoord

De oorspronkelijke uitgave van deze cursus is van de hand van prof. mr. dr. Charlotte Phillips. Redactie en uitgever zijn Charlotte zeer erkentelijk voor haar prachtige cursus! Mr. Mirthe Docter heeft de cursus in 2024 van haar overgenomen.

Om voor uzelf te bepalen wat uw kennisniveau is van dit onderwerp, kunt u vrijblijvend de pretoets maken. De resultaten van de pretoets tellen niet mee voor uw eindscore.

- 1 Bij de beslissing over de gevangenhouding van een minderjarige verdachte speelt het volwassenenstrafrecht geen rol.
  - A Juist. Titel II 'Strafvordering in zaken betreffende jeugdige personen', opgenomen in het Wetboek van Strafvordering gaat vóór het volwassenenstrafrecht.
  - B Juist. Op grond van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind mag het volwassenenstrafrecht niet worden toegepast op minderjarigen.
  - C Onjuist. Wanneer sprake is van een 16- of 17-jarige verdachte, kan het volwassenenstrafrecht worden toegepast.
  - D Onjuist. De reguliere bepalingen uit het volwassenenstrafrecht zijn van toepassing; daarnaast gelden voor minderjarigen enkele aparte regels.

- 2 Bij een minderjarige verdachte die familie in het buitenland heeft, is de kans groot dat vluchtgevaar als grond wordt aangenomen.
  - A Juist. De minderjarige kan zich immers gemakkelijk aan de strafvervolging onttrekken door bij zijn familie te gaan wonen.
  - B Juist. Zeker wanneer een minderjarige een lange straf boven het hoofd hangt, wordt deze grond al snel aangenomen.
  - C Onjuist. Pas als blijkt uit bepaalde gedragingen van de minderjarige of uit bepaalde hem persoonlijk betreffende omstandigheden dat gevreesd moet worden voor zijn vlucht, mag deze grond worden aangenomen.
  - D Onjuist. Minderjarigen zijn in vele opzichten nog afhankelijk van hun ouders/wettelijk vertegenwoordigers en vluchtgevaar zal niet snel als grond worden aangenomen.

- 3 Wanneer een minderjarige verdacht wordt van diefstal met geweld (zoals beschreven in art. 312, eerste lid, Sr), wordt daarmee voldaan aan de 12-jaarsgrond.
- A Juist. De maximale vrijheidsstraf die op diefstal met geweld is gesteld bedraagt 12 jaar.
  - B Juist. Het is voor de bepaling van de 12-jaarsgrond namelijk niet van belang dat een minderjarige nooit 12 jaar jeugddetentie opgelegd kan krijgen.
  - C Onjuist. De maximale vrijheidsstraf die op diefstal met geweld is gesteld is minder dan 12 jaar.
  - D Onjuist. Aangezien aan een minderjarige niet meer dan twee jaar jeugddetentie kan worden opgelegd, is de 12-jaarsgrond bij minderjarigen nimmer van toepassing.
- 4 Bij *first offenders* wordt de recidivegrond niet snel aangenomen.
- A Juist. Toch kunnen de aard van het feit en de omstandigheden waaronder het delict is begaan aanleiding zijn gevaar voor recidive aan te nemen.
  - B Juist. Gevaar voor recidive wordt alleen aangenomen als de sociale omgeving van de minderjarige daartoe aanleiding geeft.
  - C Onjuist. Bij *first offenders* kan de recidivegrond nooit worden aangenomen.
  - D Onjuist. De kans dat minderjarigen zonder strafblad zullen recidiveren is niet reëel, dus er kan nimmer sprake zijn van gegronde vrees voor recidive.
- 5 Het anticipatiegebod houdt in dat de rechter de voorlopige hechtenis zal opheffen op het moment dat duidelijk is dat de voorlopige hechtenis langer duurt dan de op te leggen vrijheidsstraf en/of vrijheidsbenemende maatregel.
- A Juist. Art. 67a, derde lid, Sv schrijft dit voor.
  - B Juist. Ondanks dat de rechter kan afwijken van art. 67a, derde lid, Sv, komt dit in de praktijk niet voor.
  - C Onjuist. De rechter dient ook rekening te houden met het belang van het slachtoffer, hetgeen ertoe kan leiden dat de voorlopige hechtenis niet wordt opgeheven.
  - D Onjuist. Ondanks dat art. 67a, derde lid, Sv voorschrijft dat de voorlopige hechtenis 'achterwege' dient te blijven, kan deze in bepaalde situaties toch worden bevolen.

- 6 Huisarrest is een vorm van voorlopige hechtenis.
- A Juist. De minderjarige moet thuis bij zijn ouders/verzorgers verblijven maar mag de woning wel op elk gewenst moment verlaten.
  - B Juist. Huisarrest kan worden opgelegd als voorwaarde verbonden aan de in verzekeringstelling zodat een minderjarige niet op het politiebureau hoeft te verblijven én kan worden opgelegd als bijzondere schorsingsvoorwaarde. Zie art. 493, derde lid, Sv.
  - C Juist. Huisarrest kan uitsluitend als bijzondere schorsingsvoorwaarde worden opgelegd.
  - D Onjuist. Dit blijkt uit het feit dat de in huisarrest doorgebrachte dagen niet in mindering worden gebracht op de tenuitvoerlegging van de op te leggen straf.
- 7 De raadkamer kan als bijzondere schorsingsvoorwaarde opleggen dat de minderjarige moet meewerken aan een persoonlijkheidsonderzoek.
- A Juist. Als een minderjarige echter het nut van een persoonlijkheids-onderzoek niet inziet, kan hij, in overleg met de jeugdreclassering, besluiten niet aan het onderzoek deel te nemen.
  - B Juist. Voorwaarde is wel dat de minderjarige instemt met het persoonlijkheidsonderzoek.
  - C Onjuist. Een persoonlijkheidsonderzoek kan nooit als bijzondere schorsingsvoorwaarde worden opgelegd.
  - D Onjuist. Een persoonlijkheidsonderzoek kan uitsluitend op vrijwillige basis worden afgenomen.
- 8 Alleen op verzoek van een advocaat kan de kinderrechter beslissen dat een minderjarige dient te worden geschorst uit de voorlopige hechtenis.
- A Juist. Dit volgt uit art. 80, eerste lid, Sv.
  - B Juist. Zonder schorsingsverzoek kan de kinderrechter niet tot schorsing overgaan.
  - C Onjuist. Ook de Raad voor de Kinderbescherming kan een verzoek tot schorsing doen.
  - D Onjuist. Op grond van art. 493, eerste lid, Sv, dient de kinderrechter, op het moment dat de voorlopige hechtenis wordt bevolen, te onderzoeken of deze geschorst kan worden.

- 9 Ouders/wettelijk vertegenwoordigers zijn verplicht de raadkamerzitting van hun minderjarige kind bij te wonen.
- A Juist. Net als bij een reguliere jeugdstrafzitting zijn ouders wettelijk verplicht de zitting bij te wonen. Zij krijgen ook een oproeping voor de zitting.
  - B Juist. Ouders moeten inzicht geven in de thuissituatie van de minderjarige.
  - C Onjuist. Er bestaat geen wettelijke verplichting voor ouders om de raadkamerzitting bij te wonen. Hun aanwezigheid is echter wel aan te bevelen.
  - D Onjuist. Ouders kunnen niet verplicht worden tot het bijwonen van welke zitting van hun minderjarige kind dan ook. Hun aanwezigheid kan extra druk op de minderjarige verdachte leggen.
- 10 De raadkamer kan een bevel gevangenhouding of gevangenneming voor langer dan 30 dagen verlenen, ook als de minderjarige niet op de vordering is gehoord.
- A Onjuist. Als de minderjarige niet gehoord is op de vordering kan de gevangenhouding of gevangenneming niet voor een langere duur dan 30 dagen worden toegewezen.
  - B Juist. Het maakt niet uit of de minderjarige wel of niet gehoord wordt. Als de raadkamer de ernstige bezwaren en gronden aanwezig acht kan het bevel worden verleend.
  - C Onjuist. Alleen als er een gemachtigde advocaat aanwezig is, kan dit voor langer dan 30 dagen worden verleend.
  - D Juist. Alleen voor een termijn van 60 dagen of meer is het verplicht dat de minderjarige wordt gehoord.

Introductie

Wanneer een minderjarige wordt verdacht van een misdrijf vermeld in art. 67, eerste lid, Sv, kan hij, nadat hij is aangehouden en in verzekering is gesteld, door de kinderrechter-commissaris (hierna: R-C) in bewaring worden gesteld. Hiermee gaat de voorlopige hechtenis van start. De bewaring wordt ook wel de eerste fase van de voorlopige hechtenis genoemd. Volgens art. 64 Sv kan een minderjarige voor maximaal 14 dagen in bewaring worden gesteld.

Wil het Openbaar Ministerie (hierna: OM) de minderjarige na deze 14-daagse termijn nog langer vasthouden, dan dient zijn gevangenhouding te worden gevorderd op grond van art. 65 Sv. De vordering gevangenhouding wordt behandeld door de raadkamer van de rechtbank en kan voor een periode van maximaal 90 dagen worden bevolen (art. 66, eerste lid, Sv). Dit kunnen ook perioden van 30 dagen zijn die telkens – ten hoogste twee keer – verlengd kunnen worden. De gevangenhouding wordt aangemerkt als de tweede fase van de voorlopige hechtenis. De raadkamer bestaat in beginsel uit drie kinderrechters (art. 21, tweede lid, aanhef en onderdeel a, Sv), of – ingeval het een zaak van eenvoudige aard betreft – uit één kinderrechter (art. 21, tweede lid, aanhef en onderdeel a jo. vijfde lid, Sv). Bij een verlengingszitting wordt de vordering veelal door één kinderrechter behandeld.

Een aantal onderwerpen dat in deze cursus aan bod komt is niet alleen relevant voor de raadkamer gevangenhouding. In een eerder stadium, te weten: bij de voorgeleiding voor de R-C, kunnen vragen over bijvoorbeeld nachtdetentie, huisarrest of schorsing (zie onder B1) ook al aan de orde komen. Dit geldt eveneens voor hetgeen onder B2 is opgenomen betreffende de aanwezigheid van ouders tijdens de raadkamerzitting.

CASUS 1

Michael

U staat de 16-jarige Michael bij, die verdacht wordt van het medeplegen van een straatroof. Michael en een medeverdachte zouden tezamen en in vereniging een jonge vrouw van haar mobiele telefoon en tas hebben beroofd. Een aantal uren na de beroving is Michael thuis aangehouden. Dit gebeurt op basis van de aangifte van het slachtoffer, die een vrij globale beschrijving van de daders heeft gegeven, alsmede de herkenning door een getuige aan de hand van Michaels Facebookpagina. Nadat hij inmiddels 10 dagen in bewaring heeft gezeten, moet Michael voor de raadkamer gevangenhouding verschijnen.

- a** Is het aannemelijk dat de raadkamer zal oordelen dat er voldoende ernstige bezwaren zijn om Michaels gevangenhouding te bevelen? Licht uw antwoord toe.

- b** Hoe verhoudt een eventueel bevel tot gevangenhouding van Michael zich tot het IVRK?

Niet elke minderjarige die verdacht wordt van een strafbaar feit mag in bewaring worden gesteld en gevangen worden gehouden. Alvorens tot gevangenhouding mag worden overgegaan, moet aan de volgende vereisten worden voldaan:

- 1 Het feit waarvan de jeugdige wordt verdacht, moet zijn opgenomen in art. 67, eerste lid, Sv. Dit worden ook wel de *gevallen* genoemd. Uit hoofde van art. 67, tweede lid, Sv, kan tegen een minderjarige zonder vaste woon- of verblijfplaats in Nederland voorlopige hechtenis worden bevolen bij verdenking van elk misdrijf waarop gevangenisstraf is gesteld.
- 2 Art. 67, derde lid, Sv bepaalt dat sprake moet zijn van ernstige bezwaren tegen de minderjarige. Dat wil zeggen dat er een meer dan redelijk vermoeden dient te zijn dat de jeugdige het strafbare feit heeft gepleegd, gebaseerd op objectieve feiten en omstandigheden. Hoe langer de voorlopige hechtenis voortduurt, des te sterker zal de verdenking moeten zijn.
- 3 Er moeten wettelijke gronden zijn voor de voorlopige hechtenis; deze gronden zijn vermeld in art. 67a Sv.